

SEBASTIAN NOWAK*

Rola, jaką pełni Edmund Bojanowski w umysłach i sercach mieszkańców Powiatu Gostyńskiego i całej Ziemi Wielkopolskiej

Błogosławiony Edmund Bojanowski – żył i działał na Ziemi Wielkopolskiej i do dziś inspiruje, porusza serca i umysły jej mieszkańców. Jego oddziaływanie jest widoczne nie tylko w Gminie Piaski, gdzie się urodził (Grabonóg), ale również w całym powiecie gostyńskim, a także w Wielkopolsce, która pamięta o wybitnym rodaku. Wiele inicjatyw powstało w 2014 r., kiedy to obchodzony był w Polsce *Rok Bł. Edmunda Bojanowskiego*, ale są również przykłady działań, które pojawiały się zarówno wcześniej, jak również później od tej daty. Mają one często charakter długofalowy i są dowodem na to, że Bojanowski odgrywa wielką rolę dla współczesnych ludzi i wciąż na nowo jest odkrywany przez Polaków.

Jako osoba zaangażowana w promocję postaci E. Bojanowskiego, ale także zafascynowana jego metodą wychowawczą oraz bogactwem zainteresowań i dzieł, które podjął, mam okazję w wielu z tych przedsięwzięć uczestniczyć i je współorganizować. Podejmowane działania mają zarówno charakter sportowy, edukacyjny, jak również społeczny oraz promocyjny i skierowane są różnych grup społecznych i wiekowych. Dzięki nim odbywa się recepcja jego dzieł i myśli, powodując, że oddziałuje on na kolejne pokolenia rodaków.

Bardzo często bł. E. Bojanowski patronuje organizacjom i dziełom, których celem jest działanie na rzecz środowiska lokalnego – jego doskonalenie,

* SEBASTIAN NOWAK – mgr, absolwent Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej i Wydziału Teologicznego UAM w Poznaniu, inspektor ds. promocji w Urzędzie Gminy Piaski oraz nauczyciel j. polskiego i religii w Szkole Podstawowej nr 1 im. Czarnego Legionu w Gostyniu. E-mail: s.nowak@piaski-wlkp.pl.

wzajemna pomoc, organizacja czasu wolnego. Przykładów w tym zakresie można wymienić bardzo wiele.

W 2013 r. powstało w miejscowości Piaski Towarzystwo Rowerowe im. bł. Edmunda Bojanowskiego, które przyjęło sobie za cel propagowanie, poznanie i naśladowanie sylwetki swojego patrona. Organizuje ono rajdy rowerowe do miejsc związanych z jego osobą, niesie pomoc potrzebującym, organizując zbiórki żywności. Jego członkowie poświęcają swój czas i często także środki finansowe na organizację festynów integracyjnych, zawodów sportowych i rajdów przeznaczonych dla mieszkańców powiatu gostyńskiego, ale również całej Wielkopolski. Przykładem może być współorganizacja Wielkopolskiej Ofensywy Rowerowej, czyli rajdu gwiazdzistego przeznaczonego dla mieszkańców kilku sąsiednich powiatów oraz corocznego wyścigu dla amatorów kolarstwa z całej Polski. Uczestnicy rajdu pragną uczcić pamięć tego wybitnego Polaka, przejeżdżając ilość kilometrów równą ilości lat, które upłynęły od jego narodzin. Każdego roku w tym wielkim rowerowym święcie bierze udział około pół tysiąca osób z całej Polski, a wydarzenie jest promowane na największych targach turystycznych w naszym kraju (Poznań, Łódź).

Inicjatywą o najdłuższej historii jest odbywający się od 33 lat *Ogólnopolski Bieg im. bł. Edmunda Bojanowskiego* na dystansie 10 km. To jeden z najstarszych biegów w Wielkopolsce, który cieszy się dużą popularnością wśród zawodników z całego kraju, a także spoza jego granic. Imprezie towarzyszą *Bieg Przedszkolaka*, *Bieg Bez Barrier* dla osób niepełnosprawnych, *Bieg dla Zdrowia* oraz biegi dla młodzieży szkolnej. Każdego roku przygotowywany jest unikatowy medal z sylwetką patrona, a w imprezie bierze udział ponad tysiąc osób z Wielkopolski. Przez ostatnie kilka lat miałem okazję obserwować jak bieg ten ewoluuje, dostosowując swą formę do wymogów czasu, a tym samym wciąż jest aktualny. Wielokrotnie najpierw jako komentator, a później jako uczestnik biegu opowiadałem o historii tego niezwykłego człowieka, którego życiorys pozwoliłby podzielić się na kilka osób i byłby doskonałym materiałem na film. Rozmówcy nie mogli uwierzyć jak wielkich dzieł dokonał Bojanowski za swojego życia i jak wiele z nich jest kontynuowanych do dziś poprzez Zgromadzenie, które założył.

Corocznie organizowany jest również *Turniej im. Edmunda Bojanowskiego w Tenisie Stołowym* dla zawodników z całej Wielkopolski, do tej pory odbył się on cztery razy. Tu podobnie, uczestnicy zmagając się ze sobą, poznają tę niezwykłą postać.

Kolejna inicjatywa, której duchowym ojcem jest bł. E. Bojanowski powstała celem niesienia wsparcia osobom potrzebującym. Od 2014 r. powstał profil społecznościowy EdiBe, który organizuje pomoc rzeczową, materialną i modlitewną dla rodzin. Za jego pośrednictwem darczyńcy mogą kontaktować się z osobami zwracającymi się o wsparcie, zachowując swoją anonimowość. Adresowany jest on przede wszystkim do osób młodych, które na co dzień korzystają z tych

narzędzi i oprócz swej praktycznej strony, ma również charakter edukacyjny – zarówno religijny, jak również patriotyczny. Przekazuje on informacje na temat potrzeb ludzi biednych oraz przypomina fakty z życia Kościoła i Polski. Uczy także tego, że każdy człowiek ma coś do zaoferowania bliźniemu, niezależnie od wieku i sytuacji materialnej. W ten sposób nawiązuje (oprócz nazwy i awatara) do postaci bł. Edmunda, dla którego te trzy elementy (pomoc potrzebującym, patriotyzm i wiara) były bardzo ważne. Za swą nowatorską formę twórcy tego profilu zostali nagrodzeni tytułem Wolontariusza Roku 2014 w Powiecie Gostyńskim oraz wyróżnieniem *Wolontariat na medal* przyznany przez Regionalny Ośrodek EFS w Lesznie. Obecnie korzysta z niego niespełna 3 tysiące osób i ma on swoje odpowiedniki na wszystkich serwisach społecznościowych. Sami twórcy pozostają anonimowi, chcąc w ten sposób zwrócić uwagę na postać swego patrona, posługując się także jego danymi osobowymi.

Samorząd Powiatu Gostyńskiego od kilku lat honoruje najaktywniejszych wolontariuszy na swoim terenie przyznając im statuetki Edmunda. W ten sposób każdego roku wyróżnia osoby prywatne, organizacje i firmy, które angażują się społecznie. Miałem okazję poprowadzić konkurs inauguracyjny, wcielając się w postać Bojanowskiego. Kilukrotnie przypadło mi w udziale grać jego rolę i muszę przyznać, że za każdym razem było to dla mnie nie lada przeżycie, bez względu na to, czy miało to miejsce podczas patriotycznej wieczornicy przygotowanej przez uczestników świetlicy i ochronki na Świętej Górze, czy też przed tysiącami osób podczas spotkania młodych na Lednicy. Chcąc przybliżyć postać i idee, które głosił Bojanowski, przygotowałem wspólnie z młodymi aktorami działającymi w Grupie teatralnej KĘS przy Gostyńskim Ośrodku Kultury spektakl *Serdecznie dobry człowiek*, który opowiadał o jego życiu i tygodniu w ochronce. Został on kilukrotnie zaprezentowany na terenie powiatu gostyńskiego, m. in. podczas wręczenia nagród w konkursie ankietowym *Edmund Bojanowski dzieciom* zorganizowanym przez Oddział dla Dzieci i Młodzieży oraz Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Koło Gostyń.

Imprezą o dużym zasięgu było widowisko pod tytułem *Przygotuj się na miłość. Rzecz o Edmundzie Bojanowskim*, które swą premierę miało 13 czerwca 2015 r. na poznańskiej Malcie. W organizację zaangażowały się osobistości ze świata artystycznego i show biznesu, m.in. Robert Janson – twórca muzyki do widowiska i Szymon Hołownia – konferansjer.

Na scenie pojawili się znani i lubiani artyści: Viola Brzezińska, Kuba Badach, Marek Kaliszuk. Podczas widowiska na poznańskiej Malcie raper Dominik „Doniu” Grabowski wystąpił w duecie ze śpiewaczką operową Agnieszką Gertner-Polak, wykonując utwór „Dni, których nie znamy” i wielu innych, którzy stworzyli niepowtarzalne widowisko dla tysięcy widzów z całej Polski. To było ogromne przeżycie wziąć udział w tym niecodziennym wydarzeniu. Artystom towarzyszyły Polska Orkiestra Muzyki Filmowej pod dyрекcją ks. Przemysława

Pasternaka oraz chóry – Dziecięcy Canzona z Murowanej Gośliny i Kameralny Musica Viva Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

Kolejnym ważnym wydarzeniem o zasięgu ogólnopolskim, tym razem adresowanym przede wszystkim do świata nauki, była zorganizowana 1 kwietnia 2017 r. Ogólnopolska Konferencja Naukowa, połączona z prezentacją edycji zapisków bł. E. Bojanowskiego. Nosiła ona tytuł *Aktualność przekazu źródeł i myśli pedagogicznej bł. Edmunda Bojanowskiego dla współczesnej edukacji* i została zorganizowana przez Federację Zgromadzeń Sióstr Służebniczek NMP i Katedrę Pedagogiki Chrześcijańskiej KUL we współpracy z Urzędem Gminy Piaski, Powiatem Gostyńskim, Muzeum w Gostyniu, Zespołem Szkół w Grabonogu i Kongregacją Oratorium św. Filipa Neri pod patronatem JE ks. abp. Stanisława Gądeckiego, Metropolity Poznańskiego, Przewodniczącego KEP. Rozpoczęła się ona Mszą świętą na Świętej Górze pod przewodnictwem JE kard. Zenona Grocholewskiego. Następnie zebrani udali się do Zespołu Szkół Rolniczych w Grabonogu, gdzie podczas konferencji prelekcje wygłosili: prof. dr hab. Krzysztof Maćkowiak z Uniwersytetu Zielonogórskiego, prof. dr hab. Józef Franciszek Fert (KUL), s. dr hab. Maria Loyola Opiela prof. KUL, ks. dr Jacek Zjawin z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W dyskusji panelowej poświęconej *Bogactwu źródeł i aktualności myśli pedagogicznej bł. Edmunda Bojanowskiego* wzięli udział ks. prof. dr hab. Anzelm Weiss (KUL), prof. dr hab. Waldemar Rozynkowski (UMK), prof. dr hab. Eugeniusz Sakowicz (UKSW), ks. dr hab. Andrzej Łuczyński. Dyskusję prowadził ks. prof. dr hab. Stanisław Wilk (KUL). Z kolei w sesji plakatowej zaprezentowali się: dr Iwona Szewczak *Metody wychowania w koncepcji bł. Edmunda Bojanowskiego*, mgr Michał Kotala *Koncepcja ochrony bł. Edmunda Bojanowskiego*, mgr Ewelina Kurowicka *Zabawa dziecka w wieku przedszkolnym w koncepcji pedagogicznej bł. Edmunda Bojanowskiego*, ks. mgr Dariusz Konopko *Formacja religijna dziecka w ujęciu bł. Edmunda Bojanowskiego*, ks. mgr Andrzej Jasnos *Zajmując się dziećmi należy pomyśleć o rodzinie – realizowanie myśli bł. Edmunda Bojanowskiego w Ochronie Zgromadzenia Sióstr Służebniczek BDNP w Dębicy*, mgr Iwona Jabłońska *Rola matki w życiu dziecka w pismach bł. Edmunda Bojanowskiego*.

Podczas konferencji odbyła się także ogólnopolska premiera nowej dwutomowej publikacji, zawierającej dotąd niepublikowane notatki E. Bojanowskiego – *Prace, szkice i notatki Edmunda Bojanowskiego* oraz *Kompendium edukacyjne Edmunda Bojanowskiego*. To już kolejna konferencja, która miała miejsce w Grabonogu. Wcześniejsza konferencja miała charakter popularno-naukowy i została przygotowana przez samorząd Piasków.

Mieliśmy także okazję opowiedzieć o Grabonogu i E. Bojanowskim podczas konferencji prasowej zorganizowanej w Sekretariacie KEP w Warszawie. Wzięli w niej udział m.in. prof. Elżbieta Mycielska-Dowgiałło, rektor Wyższej Szkoły Przymierza Rodzin, która mówiła o dziełach zainspirowanych dorob-

kiem apostoła świeckich, ks. Adam Zelga, proboszcz parafii bł. Edmunda na warszawskim Ursynowie, zwrócił uwagę na liczne dziedziny aktywności patrona – poety i działacza kultury, wychowawcy, założyciela zgromadzenia, a Andrzej Konieczny przedstawiciel gminy Piaski, na terenie której leży Grabonóg – rodzinna miejscowość bł. Edmunda – opowiedział o licznych inicjatywach, związanych z pielęgnowaniem pamięci w tych miejscach. Posłanka Izabela Kloc przedstawiła decyzję o ogłoszeniu roku 2014 rokiem Edmunda Bojanowskiego, a przedstawicielki Zgromadzenia – s. M. Loyola Opiela i s. Dąbrówka Augustyn mówiły o systemie wychowawczym i genezie powstania.

W naszej działalności staramy się także pamiętać o młodym pokoleniu, któremu staramy się przypominać ideały patriotyczne głoszone przez Bojanowskiego. Tradycyjne formy promocji patriotyzmu, takie jak akademie patriotyczne, capstrzyki i wiece, często nie trafiają do młodego pokolenia. Z tego powodu zrodził się pomysł zorganizowania w Gminie Piaski pleneru fotograficznego dla zawodowych fotografów pod hasłem *Biało-czerwone retro*. Dzięki temu powstało kilkadziesiąt zdjęć z udziałem młodzieży w strojach z epoki, w których jedynym kolorowym elementem była flaga narodowa. Pokłosem pleneru był wernisaż i wystawa plenerowa, która odbyła się 11 listopada 2015 r.

Organizowane są także dla uczniów debaty oksfordzkie poświęcone wartości wolontariatu we współczesnym świecie, którym patronuje bł. Edmund. Podczas nich uczniowie dyskutują na wyznaczony temat, a także w praktyczny sposób uczą się tej formy pracy. Jako nauczyciela fascynuje mnie zaangażowanie młodych ludzi w dyskusję o wolontariacie. Warto też podkreślić, że nie są oni tylko praktykami. Założona przeze mnie w 2015 r. grupa szkolnego wolontariatu *Fabryka Dobra* skupia kilkudziesięciu gimnazjalistów, którzy poświęcają swój czas, pomagając dzieciom w odrabianiu lekcji i pełniąc dyżury w świetlicy „Promyki Dobra”, prowadzonej przez Siostry Służebniczki w Gostyniu.

Każdego roku podczas Nocy Muzeów do Grabonoga przyjeżdżają setki turystów z Wielkopolski, aby zwiedzając muzeum Edmunda Bojanowskiego, znajdujące się w zabytkowym dworcu, korzystać z przygotowanych dla nich atrakcji. Od wielu lat zabiegam o to, aby program tej imprezy był atrakcyjny i unikatowy. Dlatego na odwiedzających czekają ciasteczka „Edmundzioki”, przygotowywane przez lokalne Koło Gospodyń Wiejskich oraz Zupa Rumforda i bułki „Edmundówki”, specjalnie na tę okazję wypiekane przez tutejsze piekarnie. Zupa, którą Edmund karmił najbiedniejszych na tyle spotkała się z uznaniem odwiedzających, że udało się wprowadzić ją na stałe do menu restauracji „Pod Wiwatem”, mieszczącej się w pobliskich Krajewicach. W ramach tej akcji przedstawiono spektakl teatralno-filmowy, zatytułowany *Genius Loci*, poświęcony postaci syna tej ziemi. W pobliskim parku przygotowano także ścieżkę historyczno-dydaktyczną, informującą zarówno o dawnym właścicielu, jak również o roślinach tam rosnących, powstała także piosenka rap opowiadająca

o Bojanowskim. W 2015 roku dla uczczenia postaci Bojanowskiego przedstawiciele pobliskiej szkoły, władz samorządowych, zakonnych oraz nadleśnictwa posadzili w parku w Grabonogu „Dąb Edmunda” dla uczczenia jego pamięci.

Z okazji jubileuszu na piaskowskim rynku odsłonięto Ławeczkę Bojanowskiego – okazały pomnik przedstawia naturalnej wysokości postać Edmunda siedzącego na ławce z dziennikiem w ręku w otoczeniu dzieci. W celu jego budowy powołano społeczny komitet, który zajął się pozyskiwaniem środków na ten cel oraz kwestiami organizacyjnymi. Pomnik wykonany z brązu, został sfinansowany ze składek społecznych i funduszy gminnych oraz projektu dofinansowanego z Lokalnej Grupy Działania Wielkopolska Gościnna. Odsłonięcia dokonano 12 października 2012 r., odbyła się również plenerowa premiera filmu w formie teatru cieni pt. *Mój żywot – Edmund Bojanowski*, przygotowanego przez lokalny dom kultury. Dziś można go obejrzeć także w Internecie. Jednak nie tylko z okazji jubileuszu obchodzono tak hucznie urodziny Bojanowskiego, w kolejnym roku władze samorządowe w Piaskach we współpracy z siostrami służebniczkami oraz lokalną parafią przygotowały okazały tort, a także słodczyce i jabłka, którymi jubilat za życia także częstował najmłodszych. We współpracy z gminnymi, powiatowymi i wojewódzkimi władzami samorządowymi powstał także program opowiadający o E. Bojanowskim i dziełach, które podejmowane są na terenie Wielkopolski, który został wyemitowany w telewizji regionalnej.

Niespodzianką dla rowerzystów było także powstanie ścieżek rowerowych noszących imię Edmunda, prowadzących do miejsc związanych z jego postacią na terenie powiatu gostyńskiego. Cieszą się one dużą popularnością wśród turystów oraz mieszkańców okolicznych gmin. Dzięki umieszczonym tablicom w miejscach odpoczynku mają oni możliwość poznania sylwetki jej patrona i jego działalności. Z kolei amatorzy pieszych wycieczek mają możliwość korzystania z trasy nordic walkig, której patronuje Błogosławiony. Przygotowano także foldery promujące te inicjatywy.

Dla miłośników muzyki poważnej podczas Ogólnopolskiego Festiwalu Oratoryjnego *Musica Sacromontana* jeden z koncertów został poświęcony postaci bł. Edmunda, a poprzedziła go prelekcja poświęcona jego osobie.

Z kolei w szkole noszącej imię Bojanowskiego przygotowano warsztaty dziennikarskie prowadzone przez zawodowców, podczas których uczniowie mieli możliwość nabycia umiejętności wykorzystanych dla powstania gazety zatytułowanej *Przyjaciele Edmunda*, poświęconej patronowi, która była kolportowana między innymi podczas zakończenia roku jubileuszowego na Świętej Górze. Miałem okazję poprowadzić dla tych młodych ludzi warsztaty opowiadające o życiu i działalności Edmunda. Organizowane były ogólnopolskie konkursy, m.in. *Epizody z życia bł. Edmunda Bojanowskiego w komiksie*, konkurs wiedzy *Serdecznie dobry człowiek – jeden z najbardziej zasłużonych katolików Wielkopolski*. Każdego roku w Gostyniu odbywa się zainicjowany przeze mnie

i kontynuowany przez lokalną ochronkę *Konkurs Piosenki Patriotycznej dla Przedszkoli*, który cieszy się dużą popularnością wśród widzów i uczestników. Cieszę się, że dziś mogę obserwować, jak one się rozwijają.

Warto wspomnieć również o tym, że w rodzinnej miejscowości bł. Edmunda – w Grabonogu podejmowanych jest wiele inicjatyw związanych z jego postacią. Oprócz działającego od wielu lat muzeum, w ostatnim czasie powstała *Przystań Edmunda* – miejsce odpoczynku dla turystów i mieszkańców oraz okazały pomnik poświęcony przez JE Ks. Abpa Stanisława Gądeckiego.

Także, odbywajacemu się corocznie, rodzinnemu EKO Festynowi na Świętej Górze towarzyszy postać E. Bojanowskiego, a dzień ten wypełnia wspólna zabawa połączona z edukacją przyrodniczą i koncertami najlepszych muzyków z całej Polski.

Wspominając te wszystkie inicjatywy i dzieła, uświadamiam sobie, że to dopiero początek kształtowania serc i umysłów mieszkańców naszego regionu w duchu E. Bojanowskiego. Cieszy fakt, że ich różnorodność spowodowała, że dziś nie ma chyba mieszkańca tych terenów, który nie znałby tej wybitnej postaci i nie potrafiłby powiedzieć, czym on się zajmował. Można zaryzykować stwierdzenie, że obecnie przyszedł czas na Bojanowskiego. Pozostaje nam tylko czekać, aż wszyscy jego naśladowcy i wielbiciele spotkają się na kanonizacji, a wtedy jego ideały i charyzmat rozprzestrzenią się nie tylko w Wielkopolsce i w naszym kraju, ale na całym świecie, czego przykłady odnajdziemy już dziś.